

Vlaams
Parlement

stuk **2025** (2012-2013) – Nr. 3
ingediend op 10 april 2014 (2013-2014)

Voorstel van decreet

van de heer Dirk Peeters, mevrouw Elisabeth Meuleman
en de heer Hermes Sanctorum

houdende bescherming van waardevolle bossen

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Tine Eerlingen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoutd, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
de heren Bart Martens, Jurgen Vanlerberghe;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Michèle Hostekint;
de heren Piet De Bruyn, Marius Meremans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

2025 (2012-2013) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Verslag over hoorzitting

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Omgevingsanalyse	4
1.2. Bestaande bepalingen	5
1.3. Bijkomende decretale bescherming voor waardevolle bossen.....	6
1.4. Artikelsgewijze toelichting.....	6
1.5. Conclusie.....	7
2. Algemene bespreking	7
3. Artikelsgewijze bespreking	8
4. Eindstemming	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak het voorstel van decreet houdende bescherming van waardevolle bossen op 8 oktober en 19 november 2013 en 2 april 2014.

Op 19 november 2013 hield de commissie een hoorzitting over het voorstel van decreet. Bij die gelegenheid werd ook de Boswijzer toegelicht door het Agentschap voor Natuur en Bos. De andere sprekers – professor Bart Muys van de KU Leuven en vertegenwoordigers van BOS+, Boerenbond en Voka – konden zowel opmerkingen maken over de bescherming van waardevolle bossen als over de Boswijzer. Over deze hoorzitting wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2025/2.

Op 2 april 2014 werd het voorstel van decreet opnieuw geagendeerd, na de bespreking en stemming van het ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2424/1).

1. Toelichting

De heer *Dirk Peeters* herinnert aan de geldende ontbossingsstop in Vlaanderen, waarop de regelgeving omwille van het algemene belang en de creatie van woongebieden, verkavelingen en industriegebieden bepaalde uitzonderingen toestaat, alsook voor ontbossing in functie van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. Groen zal het Natuurdecreet, dat de bepalingen over de instandhoudingsdoelstellingen bevat, niet ter discussie stellen. Wel wil de fractie op basis van de bestaande regelgeving instrumenten aanreiken om de waardevolle bossen te beschermen.

De heer Peeters verwijst naar de terminologische discussie over ‘zonevreemde’ of ‘ruimtelijk bedreigde bossen’. Bij de opmaak van gewestplannen zijn heel wat bossen in woon-, industrie-, groen- of parkgebied terechtgekomen, dus niet louter in zones met bosbestemming. Door hun verwevingsfunctie staan bossen per definitie vaak in niet-bosgebied, bijvoorbeeld in gebied dat bestemd is voor landbouw, recreatie, park of natuur.

De Bosbarometer van de vereniging BOS+ leert dat de ontbossing niet beperkt blijft tot de harde bestemmingen op het gewestplan. Het studie bureau Grontmij, dat werkt in opdracht van de Vlaamse overheid, stelde vast dat er de voorbije jaren heel wat bos verdwenen is in die bestemmingen waar het, volgens de bepalingen van artikel 90bis van het Bosdecreet, eigenlijk relatief goed beschermd zou moeten zijn.

Het is dus zeker aan te bevelen de problematiek los te koppelen van een benadering die enkel gebaseerd is op de gewestplanbestemming. Vandaar dat de term ‘ruimtelijk bedreigde bossen’ volgens het lid de voorkeur verdient boven ‘zonevreemde bossen’.

1.1. Omgevingsanalyse

De toelichting bij het voorstel van decreet bevat een overzicht van de tussen 2000 en 2010 toegestane ontbossingen. Dat overzicht bewijst nogmaals dat deze niet alleen in woon- of industriegebied voorvallen. Het gebeurt in recreatiegebieden en militaire domeinen, en zelfs in bosgebied. Vooral in ontginningsgebieden wordt vaak een vergunning voor ontbossing verleend. Antwerpen en Limburg, de provincies die nog over de grootste bosoppervlakte beschikken, ondergaan de meeste ontbossingen.

De heer Peeters concludeert dat geen enkel Vlaams bos voldoende juridische bescherming tegen ontbossing geniet. Voor deze scheefgroei is een oplossing nodig, zeker wat de juridische verankering van het behoud van de meest waardevolle bossen betreft. Dat is ten

eerste mogelijk door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening correct te interpreteren, en ten tweede door de meest waardevolle bossen extra decretaal te beschermen.

1.2. *Bestaande bepalingen*

De VCRO vermeldt duidelijk dat bouwen op een bouwgrond of verkaveling of in een woongebied geen absoluut recht is. Een basisprincipe uit de codex stelt: “De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit.” (artikel 1.1.4, VCRO).

De bossen, gelegen in de bestemmingen waarvoor via een uitzondering op het ontbossingsverbod een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing of een verkavelingsvergunning kan worden verkregen, zijn dus niet per definitie in ‘afwachting van ontbossing’, zoals het vaak wordt voorgesteld.

Een belangrijke overweging in de toekenning van een bouwvergunning is de stedenbouwkundige geschiktheid. De minister van Ruimtelijke Ordening, de heer Philippe Muylers, heeft het in antwoord op een vraag om uitleg over het actieplan zonevreemde bossen vanuit zijn bevoegdheid als volgt geduid: “Ik pleit ervoor dat de vergunningverlenende overheden bij het beoordelen van vergunningsaanvragen om terreinen te ontbossen om ze te bebouwen, voldoende belang hechten aan de ecologische en maatschappelijke waarde van het bos dat erop staat en dat aspect niet behandelen als een formaliteit. Net zoals de watertoets bepalend is voor vergunningen in overstromingsgevoelige gebieden, kan de aanwezigheid van een belangrijk bos een gegronde reden zijn om een vergunningsaanvraag te weigeren. Dat moet echter geval per geval worden bekeken.” (*Hand.* VI.Parl. 2011-12, nr. C80).

De heer Peeters resumeert dat een bouwgrond geen absoluut recht om te bouwen meebrengt en dat een bos in een woonzone niet per definitie hoeft te worden gekapt. Een belangrijk aspect bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag is immers de fysieke geschiktheid tot bebouwing.

De bestaande bepalingen in het Bosdecreet en de VCRO bieden volgens de heer Peeters dus genoeg rechtsgrond voor een adequaat bosbehoud en zouden op zich al een betere bescherming kunnen garanderen.

Een vaak gehoord argument om bossen niet te beschermen, is het dure prijskaartje. De algemene perceptie is immers dat een planologische omzetting naar een groene bestemming een grote planschadevergoeding tot gevolg heeft. Maar die perceptie is volgens de spreker niet correct. De VCRO legt immers vier voorwaarden op waaraan samen moet worden voldaan vooraleer er sprake kan zijn van planschade:

- het perceel moet aan een voldoende uitgeruste weg liggen;
- het perceel moet stedenbouwkundig en technisch voor bebouwing in aanmerking komen;
- het perceel moet binnen een bebouwbare zone liggen;
- de planschade heeft alleen betrekking op de eerste 50 meter vanaf de rooilijn.

Bovendien moet de waardevermindering met betrekking tot de planschade worden geraamd als het verschil met de waarde van het goed op het ogenblik van de verwerving, geactualiseerd op de dag van het ontstaan van het recht op de schadevergoeding. Dat is

een erg beperkende voorwaarde die maakt dat planschade niet zomaar alle ruimtelijke beleid uit de markt kan prijzen. Ten slotte geldt nog dat planschade tachtig percent van de waardevermindering beslaat.

1.3. *Bijkomende decretale bescherming voor waardevolle bossen*

Groen heeft in het voorliggende voorstel van decreet een beschrijving van het begrip ‘waardevol bos’ opgenomen, in eerste instantie gebaseerd op de multicriteriaset uit de studies van Leyman en Vandekerckhove uit 2003-2004. De onderzoekers gingen aanvankelijk uit van vier parameters. De studie van Grontmij heeft er daaraan nog twee toegevoegd. Het voorstel van decreet introduceert nog een zevende parameter: de watertoets. De bedoeling is tot een screening te komen op basis van die zeven criteria:

- oppervlakte;
- boshistoriek;
- waardering op de biologische waarderingskaart;
- behoren tot een speciale beschermingszone;
- maatschappelijke waarde;
- sociale en recreatieve waarde, bijvoorbeeld toegankelijkheid en nabijheid van woningen en bevolking;
- watertoets.

De indieners stellen voor om een bos voor elk criterium een score van 1 tot 5 toe te kennen. Bossen die hoog scoren, zijn waardevolle bossen. Als beschermingsprocedure voor de waardevolle bossen voorziet hun voorstel in drie stappen:

- invoeren bij decreet van een moratorium op het ontbossen van waardevolle bossen;
- een voorlopige afbakening van te beschermen bossen bij uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering;
- na onderzoek een definitieve afbakening van te beschermen bossen, eveneens door een beslissing van de Vlaamse Regering.

De heer Peeters stelt dat het voorstel van decreet bedoeld is als een instrumentendecreet, dat instrumenten aanreikt aan de uitvoerende macht. Het is niet aan de decreetgever om vooraf te bepalen welk bos of perceel concreet in aanmerking komt.

1.4. *Artikelsgewijze toelichting*

Artikel 2 bevat de voornoemde zeven criteria. De minister bepaalt na overleg met en na wetenschappelijk advies van het INBO de multicriteria-analyse en de puntenweging.

Artikel 3 geeft de minister de mogelijkheid om een kaart op te stellen van de geselecteerde bossen.

Artikel 4 stelt onder meer dat de aanwijzing als waardevol bos vanaf de publicatie van het besluit een volledig ontbossings- en bouwverbod doet ingaan, ongeacht de bestemming van het goed volgens de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen, van kracht in de ruimtelijke ordening of volgens de verleende verkavelingsvergunningen. Het bouwverbod heeft betrekking op alle werken die vergunningsplichtig zijn overeenkomstig artikel 99, §1, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Regering legt verder de procedure vast voor de aanwijzing van de beschermde waardevolle bossen.

Het artikel voorziet in uitzonderingen voor ten eerste nuts- en elektrische leidingen en ten tweede de infrastructuur die nodig is voor het beheer van het bos.

Artikel 5 herneemt de bepaling van de planschade, met de beperkingen waarin de VCRO voorziet. De heer Peeters vestigt de aandacht op enkele nieuwe elementen. Zo stelt paragraaf 4 dat in geval van een waardevermindering van niet meer dan twintig procent geen planschade wordt betaald. Paragraaf 6 stelt de Vlaamse Regering in de gelegenheid om de planschade te vergoeden door na advies van het INBO het bouwverbod op het betrokken perceel in te trekken. Paragraaf 7 bepaalt dat het Vlaamse Gewest overgaat tot de verwerving van een perceel in een kwetsbaar bos als dit het enige bouwperceel is van de betrokken eigenaar.

Artikel 6 bepaalt dat de Vlaamse Regering met de eigenaars en de gebruikers van de betrokken gronden beheersovereenkomsten kan sluiten met het oog op een voor het bosbehoud verantwoord beheer.

Artikel 7 neemt de bepalingen betreffende milieuhandhaving over van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het voegt daaraan toe dat het ANB zelf in de plaats van de veroordeelde de herbebossing op diens kosten kan uitvoeren indien die in gebreke blijft.

1.5. Conclusie

De heer Peeters besluit dat het voorstel van decreet gebruikmaakt van het bestaande instrumentarium in het Bosdecreet en de VCRO, zoals toegelicht wat de planschade betreft en de nuancering van het recht op bouwen. Op basis van een multicriteriaset om de waarde van bossen te bepalen, met criteria die onder meer al door INBO worden gehanteerd, biedt het voorstel van decreet een bijkomend instrument aan de Vlaamse Regering om waardevolle bossen te beschermen.

2. Algemene bespreking

De commissie hield op 19 november 2013 een hoorzitting over het voorstel van decreet houdende bescherming van waardevolle bossen. Bij die gelegenheid werd ook de Boswijzer 2013 toegelicht door het Agentschap voor Natuur en Bos. De andere sprekers waren professor Bart Muys van de KU Leuven en vertegenwoordigers van BOS+, Boerenbond en Voka. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2025/2.

Op 31 januari 2014 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota 'Plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen' goed.

Op 25 februari, 18 maart en 2 april 2014 behandelde de commissie het ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos. Bij die gelegenheid dienden de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum amendementen in die geïnspireerd waren door het 'Plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen' en die een betere bescherming van deze bossen beoogden (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2424/2, amendementen nr. 5 en 6).

Over de bespreking van het ontwerp van decreet wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2424/4.

Na de stemming over het vermelde ontwerp van decreet op 2 april 2014 werden geen opmerkingen meer geformuleerd in de algemene bespreking van het voorstel van decreet.

3. Artikelsgewijze bespreking

De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen verworpen met 8 stemmen tegen 1.

4. Eindstemming

Het voorstel van decreet houdende bescherming van waardevolle bossen wordt verworpen met 8 stemmen tegen 1.

Bart MARTENS,
voorzitter

Tine EERLINGEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen